การขับเคลื่อนวิชาชีพสอบบัญชีสู่ยุคดิจิทัลด้วยบล็อกเชน การเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและความยั่งยืนของข้อมูลสารสนเทศ

Driving the Audit Profession into the Digital Era with Blockchain Optimizing Audit Efficiency and Information Sustainability

สุภาพร รัตนวิสุทธิ์
Supaporn Rattanavisut
ลักษมี บุญเอี่ยม
Laksamee Boon-iam
แววดาว จันทร์กระจ่าง
Waewdaow Chankrachang
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
anny_k_1975@hotmail.com
โทร. 084 144 1149

Received: 26 January 2026; Revised: 4 March 2026; Accepted: 10 August 2026

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชนของบุคลากรด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ศึกษาประสิทธิภาพ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการตรวจสอบบัญชี 3) วิเคราะห์อุปสรรคและความพร้อมในการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบบัญชี วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ประกอบด้วย ผู้สอบบัญชี นักบัญชี ผู้จัดการฝ่ายการเงิน และผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ จากสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ เจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่มีมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชนอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ประสิทธิภาพของการประยุกต์ใช้บล็อกเชนในการตรวจสอบบัญชีอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าแนวทางการประยุกต์ใช้บล็อกเชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ อุปสรรคสำคัญ ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจและการขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าวิชาชีพสอบบัญชีมีความพร้อมเชิงทัศนคติใน

การยอมรับเทคโนโลยีใหม่ แต่ยังต้องเร่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่การตรวจสอบบัญชีในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: เทคโนโลยีบล็อกเชน, การตรวจสอบบัญชี, ประสิทธิภาพการตรวจสอบ

Abstract

This study aims to: 1) examine the level of awareness and understanding of blockchain technology among accounting, auditing, and information technology professionals; 2) investigate the efficiency and analyze the relationships between the application of blockchain technology and audit efficiency and information sustainability; and 3) analyze the barriers and organizational readiness for implementing blockchain technology in the auditing process. This research employs a quantitative approach using a survey method. The sample consists of 200 respondents, including auditors, accountants, financial managers, and information technology executives from accounting firms in the Bangkok Metropolitan Area. The sample was selected using purposive sampling. The research instrument was a questionnaire using a Likert scale. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, to explain the level of knowledge, understanding, and attitudes of the respondents.

The findings reveal that the overall level of awareness of blockchain technology was at a moderate level, while the perceived efficiency of blockchain application in auditing was at a high level. The hypothesis testing results indicate that blockchain application approaches have a positive relationship with audit efficiency and information sustainability. However, significant barriers were identified, particularly the lack of technological knowledge and the shortage of IT-skilled personnel. The results suggest that while the auditing profession demonstrates a positive attitude toward digital transformation, further development of technical competencies and organizational infrastructure is necessary to ensure sustainable implementation of blockchain technology in auditing practices.

Keywords: Blockchain Technology, Auditing, Audit Efficiency

บทนำ

ยุคดิจิทัลเป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะในภาคธุรกิจและการเงิน ซึ่งความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางบัญชีส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เทคโนโลยีบล็อกเชนจึงได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในฐานะเครื่องมือที่ช่วยสร้างความโปร่งใส ความปลอดภัย และความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับของข้อมูล อย่างไรก็ตาม กระบวนการตรวจสอบบัญชีแบบดั้งเดิมยังคงเผชิญข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การพึ่งพาข้อมูลที่จัดทำโดยผู้บริหาร ความล่าช้าในการเข้าถึงข้อมูล ความเสี่ยงจากการแก้ไขหรือปลอมแปลงเอกสาร และข้อจำกัดในการตรวจสอบข้อมูลแบบเรียลไทม์ (โกศล จิตวิรัตน์ และคณะ, 2568) งานวิจัยในต่างประเทศยังชี้ให้เห็นว่า การตรวจสอบบัญชีในรูปแบบดั้งเดิมมีลักษณะเป็นการตรวจสอบย้อนหลัง (ex-post audit) และอาศัยหลักฐานเอกสารเป็นหลัก ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Bonsón & Bednárová, 2019) สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการแสวงหาแนวทางหรือเทคโนโลยีใหม่ที่สามารถยกระดับความโปร่งใส ความถูกต้อง และความต่อเนื่องของข้อมูลทางการเงินได้อย่างยั่งยืน แม้ว่าบล็อกเชนจะถูกเสนอว่าเป็นเทคโนโลยีที่มีศักยภาพในการตอบโจทย์ดังกล่าว แต่ยังขาดหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับระดับการรับรู้ ประสิทธิภาพที่แท้จริง และอุปสรรคในการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทย

การนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในการตรวจสอบบัญชีสามารถช่วยลดข้อจำกัดเหล่านี้ได้ โดยคุณสมบัติของบล็อกเชน เช่น การจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ ความเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับ ช่วยเสริมความถูกต้องของข้อมูล และเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบบัญชี ทั้งยังสามารถใช้ร่วมกับสัญญาอัจฉริยะ เพื่อดำเนินการตรวจสอบแบบเรียลไทม์ บล็อกเชนสามารถช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถเข้าถึงข้อมูลทางบัญชีได้ทันที และสามารถตรวจสอบรายการทางการเงินแบบเรียลไทม์ ลดภาระการสุ่มตรวจและการขอเอกสารจากลูกค้า อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมภายในและลดความเสี่ยงจากการฉ้อโกง (อุษารัตน์ ศรียา และพิศมัย จารุจิตติพันธ์, 2568)

การตรวจสอบบัญชี (Audit) คือ กระบวนการที่ผู้สอบบัญชี (Auditor) ทำการตรวจสอบและให้ความเห็นอย่างเป็นอิสระเกี่ยวกับ ความถูกต้อง ความเชื่อถือได้และความเป็นธรรมของงบการเงิน ของกิจการตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAAP หรือ TFRS ในประเทศไทย) โดยอาศัยหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมและเพียงพอ ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2568)

โดยวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบบัญชี ได้แก่ 1.เพื่อให้ความเชื่อมั่น (Assurance) ว่าข้อมูลในงบการเงินถูกต้องและเป็นธรรมตามหลักการบัญชี 2.เพื่อป้องกันและตรวจจับการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ในการบันทึกบัญชี 3.เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ต่อผู้มีส่วนได้เสีย เช่น นักลงทุน เจ้าหน้าที่หน่วยงานกำกับดูแล 4.เพื่อปรับปรุงระบบควบคุมภายใน (Internal Control) ขององค์กร ซึ่ง

ประเภทของการตรวจสอบบัญชี จะแบ่งแยกประเภทได้ดังนี้ 1.การตรวจสอบภายนอก (External Audit) ผู้สอบบัญชีภายนอก ที่เป็นอิสระจากกิจการทำหน้าที่ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของกิจการ 2.การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) กระทำโดยฝ่ายตรวจสอบภายในของกิจการเอง เพื่อควบคุมและประเมินกระบวนการภายในองค์กร 3.การตรวจสอบเฉพาะเรื่อง (Special Audit) เช่น การตรวจสอบภาษี การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย การตรวจสอบการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2563)

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการศึกษา แนวทางการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี เพื่อให้ทราบถึงโอกาส อุปสรรคและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาชีพและองค์กรธุรกิจในการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคการตรวจสอบบัญชีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชนของบุคลากรด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศ

2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการตรวจสอบบัญชี

3) เพื่อวิเคราะห์อุปสรรคและความพร้อมในการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบบัญชี

ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรและสมมติฐานดังต่อไปนี้

ตัวแปรในการศึกษางานวิจัยนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ แนวทางการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี ประกอบด้วย การตรวจสอบธุรกรรมโดยตรงจากบล็อกเชน การเข้ารวมกับระบบบัญชี การตรวจสอบแบบเรียลไทม์ การใช้ Smart Contract (Dai, J. , 2017, Ragheb, 2023)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชี ประกอบด้วย ความโปร่งใสในการดำเนินงาน ความปลอดภัยของข้อมูล ความสามารถในการตรวจสอบแบบย้อนกลับ ความน่าเชื่อถือ (Rehab Esam, 2023, Bonson, 2019)

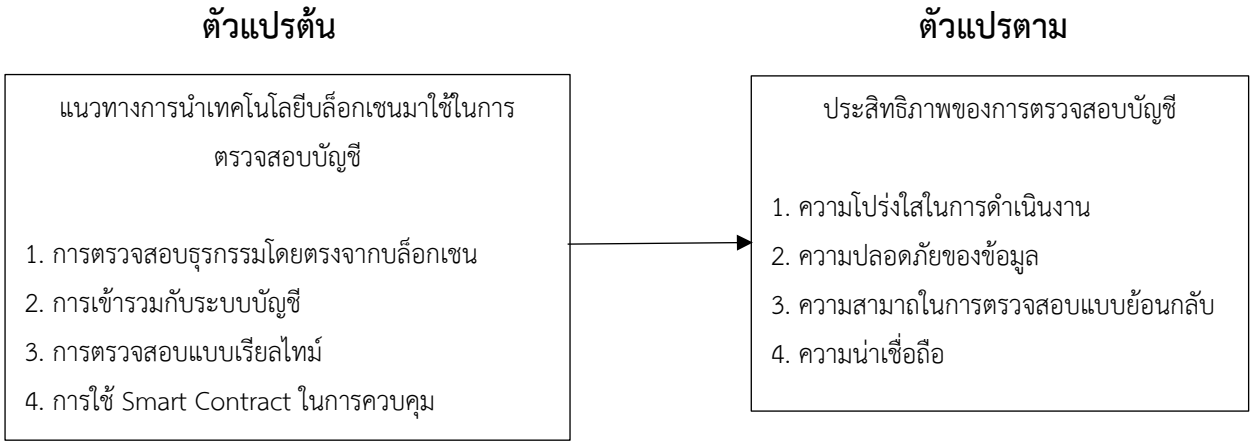
H1: การตรวจสอบธุรกรรมโดยตรงจากบล็อกเชนส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของข้อมูลในการตรวจสอบบัญชี

H2: การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบบัญชี ด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชนช่วยเพิ่มความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

H3: การตรวจสอบแบบเรียลไทม์ ช่วยลดความเสี่ยงจากการฉ้อโกงและเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายในให้ยั่งยืนมากกว่ากระบวนการตรวจสอบแบบดั้งเดิม

H4: การใช้ Smart Contract ในการควบคุมกระบวนการทางบัญชีส่งผลให้ความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

โดยใช้กรอบแนวคิดที่อ้างอิงจากหลักการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และกรอบการวิเคราะห์ระบบควบคุมและการตรวจสอบบัญชีในยุคดิจิทัล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางของธุรกิจและบริการด้านบัญชีของประเทศ โดยข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ระบุว่ากรุงเทพมหานครมีสำนักงานบัญชีประมาณ 2,045 ราย ซึ่งเป็นจำนวนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นของประเทศ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2567) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรจากสำนักงานบัญชีดังกล่าว 4 ตำแหน่ง จำนวน 200 คน โดยประกอบด้วย ผู้สอบบัญชี นักบัญชี ผู้จัดการฝ่ายการเงิน และผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาตามแนวทางของ Hair et al. (2010) ซึ่งระบุว่างานวิจัยเชิงสำรวจควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 100–200 ตัวอย่างเพื่อให้เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ซึ่งถือว่าเหมาะสมและเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1. มีประสบการณ์ทำงานหรือศึกษามาในสายงานบัญชี/การเงิน หรือ IT ที่เกี่ยวข้อง 2. มีความรู้หรือเคยศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในระดับใดระดับหนึ่ง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างพิจารณาตาม

จำนวนที่สามารถเก็บข้อมูลได้จริงภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดยอิงจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสอบถามฉบับนี้มีโครงสร้างทั้งหมด 4 ตอน ดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 การนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในการตรวจสอบบัญชี จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 4 แนวทางในการประยุกต์ใช้บล็อกเชน จำนวน 3 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศ จากนั้นนำผลการประเมินมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่าค่า IOC ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือวิจัยมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีและสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้วางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การเก็บข้อมูลมีความถูกต้อง ครอบคลุม และสะท้อนข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัย พร้อมทั้งอ้างอิงแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้แบบสอบถามสามารถวัดตัวแปรที่ต้องการศึกษาได้อย่างครอบคลุม

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประเมินความเหมาะสม ความชัดเจนของถ้อยคำ ความครอบคลุมของเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นปรับ ปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

3. ดำเนินการแจกจ่ายแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสองรูปแบบ ได้แก่ การแจกแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารกระดาษให้กับกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าถึงได้โดยตรง และการจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Google Form เพื่อเพิ่มความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม และช่วยให้สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายได้มากขึ้น

4. ตรวจสอบข้อมูลหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นจัดระเบียบข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นตอนถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เช่น SPSS หรือ Microsoft Excel โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 กลุ่มหลักตามโครงสร้างของแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแปลผลและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน โดยมีรายละเอียดของวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และตำแหน่งงาน เป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (Categorical Data) และข้อมูลเชิงอันดับ (Ordinal Data) ซึ่งจะวิเคราะห์โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ โดยวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อแสดงระดับความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อเทคโนโลยีบล็อกเชนและการประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบบัญชี ได้แก้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบอิทธิพลของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชี โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่อง การขับเคลื่อนวิชาชีพสอบบัญชีสู่ยุคดิจิทัลด้วยบล็อกเชน การเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและความยั่งยืนของข้อมูลสารสนเทศ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชี การเงิน และเทคโนโลยีสารสนเทศ วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการทำงานและคุณสมบัติของเทคโนโลยีบล็อกเชนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชี ทั้งนี้ งานวิจัยยังเชื่อมโยงกับประเภทของการตรวจสอบบัญชี ได้แก่ การตรวจสอบงบการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับ การตรวจสอบการปฏิบัติงาน และการตรวจสอบระบบสารสนเทศ ผลการวิจัยที่จะนำเสนอในบทนี้ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงอนุมาน เพื่อสะท้อนแนวโน้มและศักยภาพของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในการตรวจสอบบัญชีอย่างรอบด้าน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 200 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 - 45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี โดยเกือบครึ่งหนึ่งไม่เคยใช้งานบล็อกเชนมาก่อน แต่มีบางส่วนที่เคยศึกษาในเชิงทฤษฎี ผลการวิเคราะห์ด้านการรับรู้พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่รับรู้มากที่สุดคือบล็อกเชนช่วยให้ข้อมูลบัญชีตรวจสอบย้อนหลังได้ ขณะที่การเชื่อมโยงกับระบบ ERP ได้คะแนนน้อยที่สุด ส่วนด้านประสิทธิภาพ ผู้ตอบเห็นว่าบล็อกเชนช่วยเพิ่มความโปร่งใสและลดต้นทุนการตรวจสอบบัญชีได้ แต่ยังมีข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพโดยรวมและความพร้อมในการใช้งานจริง สำหรับอุปสรรค พบว่าปัญหาหลักคือการขาดความรู้และบุคลากรด้านเทคโนโลยี รวมถึงต้นทุนสูงและความไม่แน่นอนทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าบล็อกเชนจะถูกนำมาใช้ในงานตรวจสอบบัญชีอย่าง

แพร่หลายภายใน 1-3 ปีข้างหน้า แสดงถึงแนวโน้มที่เป็นไปได้หากมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เทคโนโลยี และกรอบกำกับดูแลที่เหมาะสม

ตารางที่ 1: ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ต่อการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในการตรวจสอบบัญชี

รายการ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. หลักการทำงานของบล็อกเชน	3.13	1.223	ปานกลาง
2. บล็อกเชนช่วยให้ข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบย้อนหลังกลับได้	3.18	1.201	ปานกลาง
3. บล็อกเชนสามารถลดความเสี่ยงด้านการปลอมแปลงข้อมูลทางการเงิน	3.12	1.214	ปานกลาง
4. ความแตกต่างระหว่างบล็อกเชนแบบสาธารณะ (Public) และแบบส่วนตัว (Private)	3.15	1.158	ปานกลาง
5. เทคโนโลยีบล็อกเชนสามารถเชื่อมโยงกับระบบบัญชีหรือ ERP ได้อย่างไร	3.22	1.186	ปานกลาง
6. ศักยภาพของบล็อกเชนในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการตรวจสอบบัญชี	3.11	1.221	ปานกลาง
7. เทคโนโลยีบล็อกเชนคืออะไร	3.17	1.195	ปานกลาง
8. ศักยภาพเกี่ยวกับการนำ Smart Contract มาใช้ควบคุมธุรกรรมทางบัญชี	3.07	1.232	ปานกลาง
รวม	**3.14**	**1.20**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1: พบว่า ค่าเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การรับรู้บล็อกเชน ข้อ 5 ($\bar{x}$ = 3.22, SD = 1.186) รองลงมาคือ การรับรู้บล็อกเชน ข้อ 2 ($\bar{x}$ = 3.18, SD = 1.201) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การรับรู้บล็อกเชน ข้อ 8 ($\bar{x}$ = 3.07, SD = 1.232) แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับปานกลาง สะท้อนว่าผู้ตอบมีความเข้าใจต่อบล็อกเชนในภาพรวมพอสมควร แต่ยังไม่ถึงระดับมากหรือมากที่สุด

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในการตรวจสอบบัญชี

รายการ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. บล็อกเชนสามารถเพิ่มความโปร่งใสในการจัดทำบัญชี	3.53	1.138	มาก
2. บล็อกเชนช่วยให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.44	1.049	มาก
3. บล็อกเชนสามารถลดความผิดพลาดและการทุจริตในระบบบัญชี	3.44	1.083	มาก
4. บล็อกเชนสามารถลดต้นทุนมาตรการควบคุมบัญชีในระยะยาว	3.51	1.107	มาก
5. บล็อกเชนช่วยให้การตรวจสอบบัญชีสามารถทำงานแบบเรียลไทม์ได้	3.38	1.150	ปานกลาง
6. บล็อกเชนทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวกับการเงิน/บัญชีมีความถูกต้องมากขึ้น	3.43	1.145	มาก
7. ปัจจุบันองค์กรของท่านมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในการใช้บล็อกเชน	3.44	1.097	มาก
8. บุคลากรทางการบัญชีควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชน	3.40	1.125	มาก
รวม	**3.45**	**1.11**	**มาก**

จากตารางที่ 2: พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของการใช้บล็อกเชนในการตรวจสอบบัญชีอยู่ในระดับ ปานกลางถึงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ บล็อกเชนสามารถเพิ่มความโปร่งใสในการจัดทำบัญชี ($\bar{x}$ = 3.53, SD = 1.138) รองลงมาคือ บล็อกเชนสามารถลดต้นทุนการตรวจสอบบัญชีในระยะยาว ($\bar{x}$ = 3.51, SD = 1.107) ในขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ บล็อกเชนช่วยให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{x}$ = 3.38, SD = 1.150) แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบตระหนักถึงประโยชน์และศักยภาพของบล็อกเชนต่อกระบวนการตรวจสอบบัญชี แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการนำไปใช้จริงในบางมิติ เช่น ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและการอบรมบุคลากร

ตารางที่ 3: อุปสรรคและแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คาดการณ์ช่วงเวลาเริ่มใช้บล็อกเชน		
ภายใน 1 ปี	25	12.50
1–3 ปี	103	51.50
4–5 ปี	44	22.00
ยังไม่แน่ใจ	28	14.00
ปัญหาและอุปสรรค		
ขาดความรู้		
เลือก	97	48.50
ไม่เลือก	103	51.50
ต้นทุนสูง		
เลือก	81	40.50
ไม่เลือก	119	59.50

ตารางที่ 3: อุปสรรคและแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน Z (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความไม่แน่นอนทางกฎหมาย		
เลือก	63	31.50
ไม่เลือก	137	68.50
ขาดแรงจูงใจผู้บริหาร		
เลือก	58	29.00
ไม่เลือก	142	71.00
ขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยี		
เลือก	88	44.00
ไม่เลือก	112	56.00

จากตาราง 3: พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าอุตสาหกรรมบัญชีจะเริ่มนำบล็อกเชนมาใช้ภายในช่วง 1-3 ปีข้างหน้า (ร้อยละ 51.50) ขณะที่มีร้อยละ 22.00 เห็นว่าจะใช้ภายใน 4-5 ปี และร้อยละ 14.00 ระบุว่ายังไม่แน่ใจ ส่วนอุปสรรคสำคัญที่พบ ได้แก่ การขาดความรู้ (ร้อยละ 48.50) การขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยี (ร้อยละ 44.00) และต้นทุนสูง (ร้อยละ 40.50) นอกจากนี้ยังมีความไม่แน่นอนทางกฎหมาย (ร้อยละ 31.50) และการขาดแรงจูงใจจากผู้บริหาร (ร้อยละ 29.00) ขณะที่มีเพียงร้อยละ 12.00 ที่ระบุ

อุปสรรคอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในการตรวจสอบบัญชียังมีข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งด้านความรู้ ทรัพยากรบุคลากรและต้นทุน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนกับประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชี

ตัวแปรอิสระ	β	Beta	t	Sig.
การตรวจสอบธุรกรรมจากบล็อกเชน	0.312	0.285	3.412	.001
การบูรณาการบล็อกเชนกับระบบบัญชี	0.284	0.241	2.986	.003
การตรวจสอบแบบเรียลไทม์	0.265	0.219	2.754	.007
การใช้ Smart Contract	0.298	0.256	3.105	.002

R^2=0.46 Adjusted R^2=0.44 F =41.32 Sig. = .000

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบธุรกรรมจากบล็อกเชน การบูรณาการบล็อกเชนกับระบบบัญชี การตรวจสอบแบบเรียลไทม์ และการใช้ Smart Contract มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีได้ร้อยละ 46 (R^2 = 0.46)

ตารางที่ 5: การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการสนับสนุน
H1 การตรวจสอบธุรกรรมโดยตรงจากบล็อกเชนส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของข้อมูลในการตรวจสอบบัญชี	ยอมรับสมมติฐาน
H2 การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบบัญชี ด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชนช่วยเพิ่มความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ	ยอมรับสมมติฐาน
H3 การตรวจสอบแบบเรียลไทม์ ช่วยลดความเสี่ยงจากการฉ้อโกงและเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายในให้ยั่งยืนมากกว่ากระบวนการตรวจสอบแบบดั้งเดิม	ยอมรับสมมติฐาน
H4 การใช้ Smart Contract ในการควบคุมกระบวนการทางบัญชีส่งผลให้ความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับมีประสิทธิภาพสูงขึ้น	ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชนของบุคลากรด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศมีระดับการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชนอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าแม้เทคโนโลยีบล็อกเชนจะได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นในวงวิชาชีพบัญชีและการตรวจสอบบัญชี แต่ความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับหลักการทำงานและการประยุกต์ใช้จริงยังมีจำกัด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทราพร จิตสร้างบุญ (2567) ที่พบว่าเทคโนโลยีบล็อกเชนยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการนำมาใช้ในระบบการรายงานทางบัญชีในประเทศไทย และองค์กรยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรด้านเทคโนโลยีควบคู่กันไป นอกจากนี้ งานวิจัยในต่างประเทศของ Bonsón และ Bednárová (2019) ยังระบุว่าเทคโนโลยีบล็อกเชนมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบัญชีและการตรวจสอบบัญชี แต่การนำไปใช้จริงยังต้องอาศัยการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรและการปรับตัวขององค์กร

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการตรวจสอบบัญชี ผลการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชี โดยเฉพาะในด้านความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และความสามารถในการตรวจสอบย้อนหลังของข้อมูลทางการเงิน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรภรณ์ วิจิตรสมบูรณ์ และคณะ (2567) ที่พบว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดเก็บ ประมวลผล และการนำเสนอข้อมูลทางการเงิน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ วงศ์สุวรรณ และคณะ (2567) ที่ระบุว่าการใช้บล็อกเชนสามารถช่วยยกระดับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน ขณะเดียวกัน งานวิจัยต่างประเทศของ Ragheb, Mubarak และ Abu-Musa (2023) ยังพบว่าเทคโนโลยีบล็อกเชนสามารถช่วยเพิ่มคุณภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชี โดยช่วยลดความเสี่ยงจากการแก้ไขข้อมูล เพิ่มความโปร่งใสของข้อมูลทางการเงิน และสนับสนุนการตรวจสอบแบบต่อเนื่อง (continuous auditing)

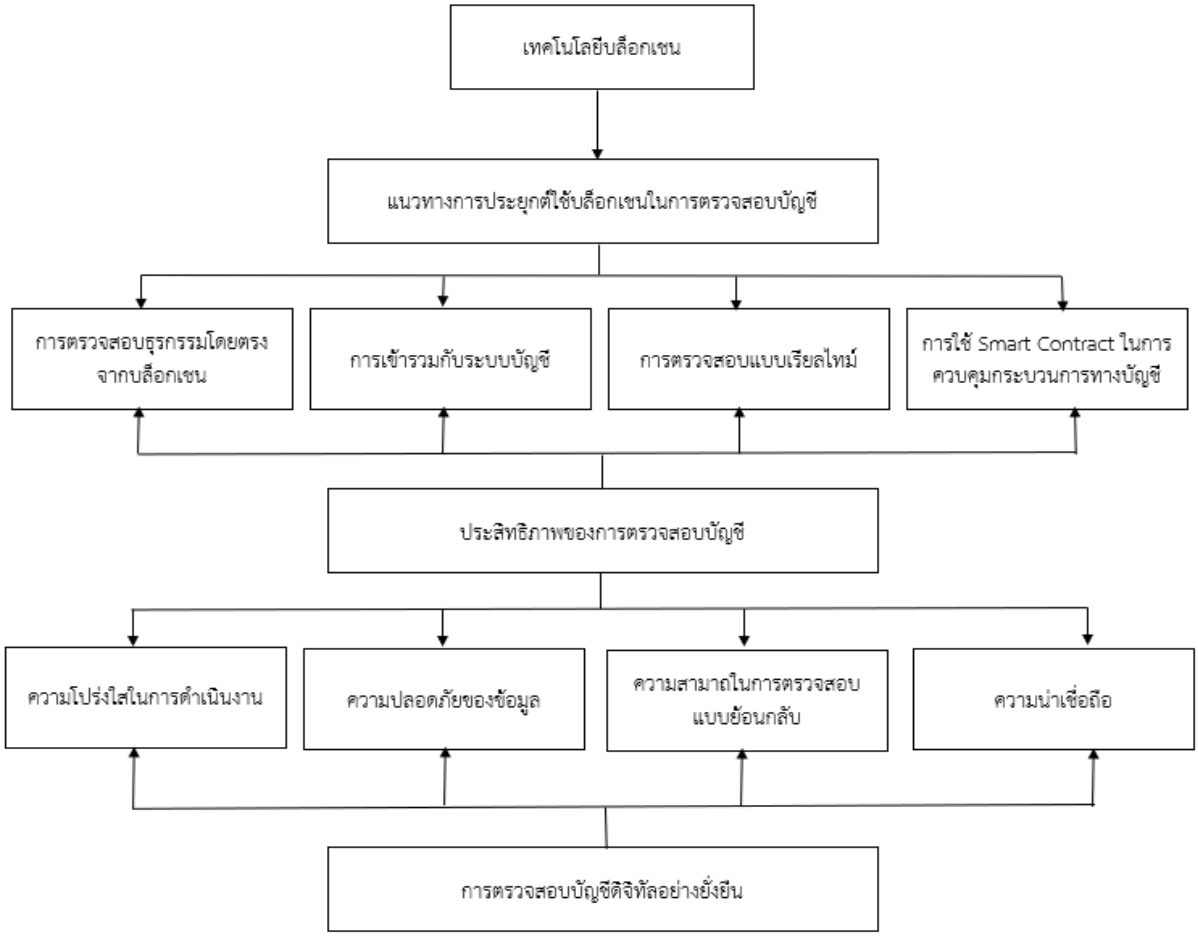
3. เพื่อวิเคราะห์อุปสรรคและความพร้อมในการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่าอุปสรรคสำคัญในการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบบัญชี ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี การขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้นทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ภัทราพร จิตสร้างบุญ (2567) ที่ระบุว่าการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในระบบบัญชีของประเทศไทยยังเผชิญข้อจำกัดด้านบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ วรรณกรรมต่างประเทศยังชี้ให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในองค์กรจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหาร การลงทุนด้านระบบ

สารสนเทศ และกรอบกฎหมายที่ชัดเจนเพื่อสร้างความมั่นใจในการใช้งานในระยะยาว (Bonsón & Bednárová, 2019)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นแนวโน้มเชิงบวกต่อการยอมรับเทคโนโลยีบล็อกเชนในวิชาชีพบัญชี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าเทคโนโลยีดังกล่าวมีแนวโน้มถูกนำมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบบัญชีภายในช่วง 1–3 ปีข้างหน้า ซึ่งสะท้อนถึงความตื่นตัวขององค์กรต่อการเปลี่ยนผ่านสู่การตรวจสอบบัญชีในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการสนับสนุนเชิงนโยบายจากหน่วยงานกำกับดูแลยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในงานตรวจสอบบัญชีเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีบล็อกเชนในการพัฒนากระบวนการตรวจสอบบัญชีในบริบทของประเทศไทย โดยสามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีบล็อกเชนมีศักยภาพในการยกระดับประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชีผ่านคุณสมบัติสำคัญ ได้แก่ ความโปร่งใสของข้อมูล ความสามารถในการตรวจสอบย้อนหลัง และความปลอดภัยของข้อมูลทางการเงิน อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในทางปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับระดับการรับรู้และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีขององค์กร องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในงานตรวจสอบบัญชีไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชี และการสนับสนุนเชิงนโยบายจากองค์กรและหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการตรวจสอบบัญชีในยุคดิจิทัลให้มีความโปร่งใส น่าเชื่อถือและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 2 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ปัจจัยสนับสนุน (Supporting Factors)

- ความรู้และทักษะของบุคลากรด้านบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีขององค์กร
- การสนับสนุนจากผู้บริหารและหน่วยงานกำกับดูแล

สรุป

การวิจัยเรื่องการขับเคลื่อนวิชาชีพสอบบัญชีสู่ยุคดิจิทัลด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชน ศึกษาประสิทธิภาพและความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชี และวิเคราะห์อุปสรรคในการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบบัญชี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศมีการรับรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีบล็อกเชนในระดับปานกลาง โดยตระหนักถึงศักยภาพของบล็อกเชนในการเพิ่มความโปร่งใส ความปลอดภัย และความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับของข้อมูลทางบัญชี นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการ

ตรวจสอบบัญชี ทั้งในด้านความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และการลดต้นทุนในการตรวจสอบในระยะยาว อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในทางปฏิบัติยังเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี และการขาดบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการเตรียมความพร้อมขององค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่การตรวจสอบบัญชีในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานกำกับดูแลและองค์กรวิชาชีพบัญชีควรร่วมกันกำหนดมาตรฐานการใช้บล็อกเชน เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชัดเจน

2. ภาครัฐควรสนับสนุนการออกนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบล็อกเชน เพื่อสร้างความมั่นใจและลดความเสี่ยงต่อองค์กรที่ต้องการใช้งาน

3.ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาครัฐ เพื่อสร้างเครือข่ายความรู้และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านบุคลากร ควรจัดอบรมและพัฒนาทักษะด้านบล็อกเชนสำหรับนักบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชี เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการใช้งานจริง

2. ด้านเทคโนโลยีและระบบ องค์กรควรลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเชื่อมโยงระบบ ERP กับบล็อกเชน เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบบัญชีมีประสิทธิภาพ

3. การบริหารจัดการ ผู้บริหารควรสร้างนโยบายและแรงจูงใจ สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรเพื่อขับเคลื่อนการนำบล็อกเชนมาใช้ในองค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเชิงลึกด้วยสถิติเชิงอนุมาน ควรมีการวิจัยเชิงลึกโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน เช่น t-test, ANOVA, และ Regression เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการรับรู้และทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยีบล็อกเชน

2. การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์กร ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์กรที่ได้นำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้งานจริงแล้วกับองค์กรที่ยังไม่ได้นำมาใช้ เพื่อวิเคราะห์ถึงความสำเร็จและอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

3. การศึกษาโมเดลการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ควรศึกษาโมเดลการยอมรับเทคโนโลยี เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนไปใช้ในการตรวจสอบบัญชี

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2567). ข้อมูลสำนักงานบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า. กระทรวงพาณิชย์.

โกศล จิตวิรัตน์, วันงาม มีบุญสล้าง, กันธิชา เจริญไวยเจตน์, และ กันยาวีร์ เมฆวราพันธุ์. (2568). ผลกระทบของเทคโนโลยีบล็อกเชนต่อการปฏิบัติทางบัญชีในยุคดิจิทัล. วารสารบริหารธุรกิจศรีปทุม. 19(1), 75–93.

เบญจวรรณ วงศ์สุวรรณ, สุวิทย์ ไวยทิพย์, และ พัทรียา เห็นกลาง. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนกับประสิทธิผลการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 11(1), 175–190.

พัชรภรณ์ วิจิตรสมบูรณ์, สุวิทย์ ไวยทิพย์, พัทรียา เห็นกลาง, และ วรรณวิมล นาคทัด. (2567). ประสิทธิภาพในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนและผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานด้านบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 11(2), 179–205.

ภัทราพร จิตสร้างบุญ. (2567). ศักยภาพการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนต่อระบบการรายงานทางบัญชีในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร. 9(2), 55–66.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2563). แนวทางการกำกับดูแลการรายงานทางการเงินและบทบาทของเทคโนโลยีใหม่.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2568). มาตรฐานการรายงานทางการเงิน (TFRS) ฉบับปี 2568.

อุษารัตน์ ศรียา, และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2568). การประยุกต์ใช้บล็อกเชนในงานบัญชีและการตรวจสอบบัญชี: โอกาสและความท้าทายในการนำไปใช้ในภาคธุรกิจ. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 9(1), 247–258.

Bonsón, E., & Bednárová, M. (2019). Blockchain and its implications for accounting and auditing. Meditari Accountancy Research. 27(5), 725–740.

Dai, J. (2017). Three essays on audit technology: Audit 4.0. blockchain and audit app (Doctoral dissertation). Rutgers. The State University of New Jersey.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). Multivariate data analysis (7th ed.). Pearson Education.

Ragheb, R. E. E. D., Mubarak, A. I., & Abu-Musa, A. A. (2023). The impact of blockchain technology on audit process quality: An empirical study on the banking sector. International Journal of Auditing and Accounting Studies. 5(1), 87–118.